

Михайло Старовойтов

УКРАЇНЦІ В БІЛОРУСІ У 1920 – 1930 роки (соціокультурний вигляд)

У науковій статті на основі оригінальних архівних матеріалів, які вперше вводяться у науковий обіг, зроблена спроба встановити динаміку чисельності, визначити соціальний і культурний склад українців, що мешкали у Білорусі і її областях, з урахуванням гендерної ознаки. Встановлено, що соціокультурний вигляд українців був вищим, ніж у титульного етносу – білорусів.

Ключові слова: Білорусь, українці, урбанізованість, соціокультурний вигляд, населення.

Вивчення національно-культурних процесів дістало особливу актуальність у зв'язку з розвалом СРСР. Проте історіографічна традиція ще слабка, оскільки немає ні монографій, ні статей, що розкривають динаміку національної структури Білорусі. Це пов'язано з тим, що ця проблема не лише у вказаний період, але і в триваліший (1927 – 1959 рр.), у вітчизняній історичній науці ще недостатньо досліджена, тому що до кінця 1980-х років основний масив документів і матеріалів був засекречений.

Адекватна оцінка етносоціокультурного вигляду поліетнічного населення Білорусі міжвоєнного періоду неможлива без кількісної і якісної характеристики значних національних груп у складі населення республіки, до яких відносилися й українці. Досліджень з зазначеної нами проблеми у білоруській, українській і російській історіографії немає. Так, у фундаментальній монографії В. М. Кабузана про українців у Білорусі (визначеного нами періоду) є декілька абзаців тексту з кількісними даними, головним чином з переписів 1959 р. і подальших [5, с. 320, 339-340]. Є деякі відомості у монографії українського дослідника С. М. Вдовенка [1, с. 278]. З робіт білоруських дослідників інтерес представляє стаття Г. М. Куриловича [6, с. 23]. Відсутність даних перепису 1939 р. про національний склад міського і сільського населення Білорусі і його соціокультурну характеристику є загальним недоліком, характерним для цих і інших публікацій. Немає таких відомостей і в статтях, присвячених як білорусам, так і іншим національностям, що мешкали в республіці наприкінці 1930-х років, у нещодавно виданих білоруській енциклопедії і енциклопедії історії Білорусі. Виявлені оригінальні архівні матеріали Всесоюзного перепису 1939 р. дають можливість по-новому, з урахуванням об'єму публікації, побачити динаміку чисельності і зміни в соціокультурному вигляді українців, що мешкали у Білорусі у складний міжвоєнний період. Ґрунтуючись на цих розсекречених даних, нами зроблена спроба заповнити наявний пропуск у дослідженні цієї проблеми у білоруській й українській історіографії (таблиці складені і відсотки підраховані автором).

У даний період відбувалося постійне збільшення кількості українців серед мешканців республіки. Між переписами 1926 і 1939 років їх кількість потроїлася. Представлені в таблиці 1 дані підтверджують це [складена за: 2, с. 9, 10, 12, 13-15, 17, 27-31, 36-39, 44-46; 16, арк. 1-242]. У 1926 р. у Білорусі мешкало 34681 українців або 0,7% від усього населення республіки. З цього загального числа 78,6% українців були жителями села. Абсолютна більшість їх займалася в сільському господарстві. Особливо це добре видно з даних по Гомельському, Мозирському та Речицькому

© Старовойтов Михайло Іванович – канд. іст. наук, доцент кафедри історії Білорусі УО «Гомельский государственный университет им. Ф. Скорины».

округах, які межують з Україною, де українці мешкали у значній кількості вже досить довгий час. Вони були корінними жителями білоруського Полісся. Українці цих округів становили 76,0% усіх українців Білорусі. З них більше 90,0% були сільськими жителями. Розрахунки по цих округах реальніше відбивають їх соціальне становище. Представлена в таблиці 1 міра урбанізованості українців, на наш погляд, не відбиває реальну картину. Переважання українців-чоловіків в загальній чисельності українців жителів міських поселень пов'язане більшою мірою з проходженням військової служби, ніж з роботою на підприємствах, більшість з яких тільки відновлювалася і не вирішувала проблему безробіття у Білорусі.

Таблиця – 1. Українці у складі населення Білорусі у 1926 і 1939 рр. (абс. і %)

Урбанізованість			У складі міського				У складі сільського			
Разом	Чол.	Жін.	Чол.	Жін.	Всього	%	Чол.	Жін.	Всього	%
БРСР 1926 р.										
21,39	24,44	17,82	4 568	2 850	7 418	0,88	14124	13139	27263	0,66
Гомельський округ										
22,04	22,83	21,28	974	941	1915	1,81	3292	3482	6774	2,24
Мінський округ										
72,41	70,67	76,06	1048	540	1588	1,00	435	170	605	0,16
Мозирський округ										
4,19	4,51	3,84	209	160	369	0,99	4424	4010	8434	2,89
Речицький округ										
3,22	3,28	3,17	146	138	284	0,93	4308	4222	8530	3,80
БРСР 1939 р.										
42,71	38,45	51,29	26806	17714	44520	3,24	42907	16820	59727	1,42
Вітебська область										
43,58	38,52	61,13	4677	2147	6824	1,98	7469	1365	8834	0,9
Гомельська область										
58,83	53,03	68,03	7987	6449	14436	5,70	7073	3030	10103	1,54
Мінська область										
50,13	45,30	61,11	6520	3891	10411	2,70	7872	2476	10348	1,13
Могильовська область										
47,93	40,15	66,12	6273	4420	10693	3,38	9352	2265	11617	1,07
Поліська область										
10,28	10,80	9,50	1349	807	2156	2,86	11141	7684	18825	3,15

Корінними жителями українці-чоловіки були більшою мірою у Поліській і Гомельській областях, оскільки мали зайнятість у сферах матеріального і нематеріального виробництва. У Вітебській, Мінській і Могильовській областях абсолютна більшість з них пов'язувалася з військовою службою і передусім терміною, що і вплинуло на показники рідної мови, про що піде мова нижче.

На міру урбанізованості українців вплинуло значне представництво українців-чоловіків у складі українського населення в міських поселеннях Мінського, Бобруйського, Борисовського, Полоцького і Слуцького округів. Їх чисельність перевищувала чисельність жінок-українок у 2 – 5 разів у порядку наростання у зазначених округах [2, с. 15, 18, 22, 43, 47, 72]. Військовослужбовців Західного військового округу на території БРСР налічувалося 58905 чоловіків і 14 жінок. З них в міських поселеннях дислокувалося 51588 військовослужбовців (87,6%), а у сільській місцевості – 7331 (12,4%) [3, с. 2-3]. За нашими підрахунками, із загальної кількості військовослужбовців білоруси становили 23,0%, росіяни – 62,5, українці – близько 5,0, євреї – 3,0, поляки – 1,0 і мордвини, татари, чуваші і інші – 5,5% [2, с. 9-13; 3, с. 2-3].

Хоча середньостатистичні показники не відбивають реального становища в досліджуваних нами процесах, проте, слід зазначити, що в 1926 р. середній показник міри урбанізованості українців, у тому числі і за гендерною ознакою, вже був вищий за

середньореспубліканський показник урбанізованості білорусів у 2,2 – 3 рази [2, с. 9-10].

У кінці 1930-х років чисельність українців як за мірою урбанізації, так і за гендерною ознакою була вже іншою, ніж у середині 1920-х років. Представлені в таблиці 1 дані підтверджують це. Сталося значне збільшення чисельності українців у білоруських містах: чоловіків майже у 6 разів, а жінок – 6,2 раза. З 1926 р. по 1939 р. у 3,7 раза збільшилося число українців у містах Білорусі. Індустріалізація і примусова колективізація істотно вплинули на міграційні процеси українців. У більшості в ній брали участь найбільш соціально активні жителі сусідніх з Білоруссю областей України. Серед них були і українські селяни, що рятувалися від голодної колективізації.

Повнення рядів робітників і службовців на підприємствах і будівництві, надходження у вніз і технікуми, приїзд фахівців у Білорусь, приплив селян у міста в першій половині 1930-х років значно збільшили чисельність українців у складі населення республіки. У 1937 р. їх кількість досягла 65416 чоловік [4, с. 106]. За наступні два роки вона виросла до 104247 чоловік. Велика частина українців – 23,5% мешкала на Гомельщині, 21,4 – у Могильовській області, по 20,0 – в Мінській і Поліській, 15,0% – у Вітебській. У складі населення Білорусі в 1939 р. українців було 1,9%. [8, арк. 12-13]. За два роки кількість українців збільшилася приблизно на 39 тис. чол. Таке збільшення в основному сталося за рахунок чоловіків-українців, що служили у БВО. У 1939 р. серед українців-городян чоловіків було на 9 тис., а в селі – на 25 тис. більше, ніж жінок, тоді як у 1926 р. їх чисельність в сільській місцевості була приблизно однаковою.

Як у місті, так особливо у сільській місцевості, де у другій половині 1930-х років у основному дислокувалися військові частини, велика частка українців-чоловіків була пов'язана із службою в РСЧА і НКВС. Влітку 1938 р. Білоруський військовий округ був перетворений в особливий військовий округ (БОВО). До сформованої Вітебської армійської групи (АГ) входили війська, розташовані на території Вітебської і Мінської областей, а Бобруйська АГ об'єднувала війська на території Могильовської, Гомельської і Поліської областей [7, с. 3]. У результаті проведених підрахунків нам вдалося встановити, що у складі військовослужбовців БОВО українці становили більше 15% [15, арк. 8; 16, арк. 2, 13, 24, 35, 46, 57, 68, 79, 90, 01, 112, 123, 156, 167, 178, 189, 200, 211, 222, 233]. Українські чоловіки, як і росіяни і представники інших національностей, найчисленніше представлені у таких сільських районах з найбільшою дислокацією військових частин: Лепельський і Оршанський (Вітебська область); Гомельський, Добруський, Жлобінський, Речицький, Рогачовський (Гомельська); Дзержинський, Мінський, Червенський (Мінська); Бобруйський, Биховський, Осиповицький (Могильовська); Василевицький, Єльський, Житковицький, Хойницький (Поліська).

На реальну урбанізованість українців вплинуло їх значне представництво у великих містах: Мінську – 6650, Борисові – 941, Вітебську – 3119, Орші – 1067, Гомелі – 9457, Річиці – 1198, Могильові – 3445, Бобруйську – 3222 [10, арк. 45; 11, арк. 43; 12, арк. 43; 13, арк. 48].

Утриманці, а це в абсолютній більшості діти і підлітки до 15 років, у складі міського українського населення в 1939 р. становили 13 709 чоловік або 30,8%, у складі сільського населення – 17314 чоловік або 29,0% [8, арк. 12; 16, арк. 11, 22, 33, 44, 55, 66, 77, 88, 99, 110, 121, 152, 165, 176, 187, 198, 209, 220, 251, 242]. Це свідчить про високий демографічний потенціал українського етносу. Очевидно, що старіння населення не спостерігалось.

Міграційні потоки українців у Білорусь, особливо з сусідніх прикордонних територій, були значними. На новому місці проживання вони працевлаштовувалися на роботу, мали можливість підвищувати свій рівень грамотності, отримувати професійну підготовку і освіту як і титульний й інші етноси. Радянська національна політика була спрямована на вирішення цих завдань. Природньо, у 1939 р. у віковій групі 9 – 19 років істотної різниці у рівні грамотності як у білорусів, так і українців уже не було. Значні відмінності були в найбільш працездатній віковій групі 20 – 49 років і групі 50 років і старше. Це добре видно з таблиці 2 [складена за: 10, арк. 8; 11, арк. 8; 12, арк. 8; 13, арк. 8; 14, арк. 8].

Природньо, що доросле найбільш соціально мобільне населення прибувало у Білорусь з досить високим рівнем грамотності й освіти. Але і велика частина прибулих українців, а не тільки корінних, навчалася у школах, технікумах і внз. Поширеною ставала практика прибуття української молоді тільки на навчання. На 1000 українців, що мешкали у Білорусі, приходилось 129,3 чоловік, задіяних в усіх видах навчання, і 15,4 чоловік тих, що навчалися у 8-10-х класах, технікумах і внз. Приблизно такі ж показники були і у російського населення. Найвищими ці показники були у євреїв, білорусів і поляків [8, арк. 18-20].

Таблиця 2. – Рівень грамотності українців і титульного етносу в 1939 р. (%)

Основні національності	20-49 років					50 років і старше				
	Населення			У тому числі		Населення			У тому числі	
	Місто	Село	Усе	Чол.	Жін.	Місто	Село	Усе	Чол.	Жін.
Вітебська область										
Білоруси	92,6	79,1	82,4	94,6	72,6	51,5	26,1	29,5	53,0	12,8
Українці	97,5	96,2	96,7	98,6	88,3	66,7	51,5	58,8	67,2	42,0
Гомельська область										
Білоруси	92,8	77,2	80,6	95,2	68,9	57,1	26,2	30,6	58,4	11,0
Українці	95,4	91,1	93,6	98,5	84,9	67,1	43,4	57,7	78,7	34,0
Мінська область										
Білоруси	92,7	76,3	80,5	94,8	68,8	52,2	26,9	30,7	56,5	12,8
Українці	97,1	95,6	96,3	98,6	90,1	65,4	46,3	56,5	68,2	41,2
Могильовська область										
Білоруси	90,7	72,9	76,3	94,0	62,3	51,8	24,0	27,4	54,0	8,4
Українці	93,9	94,4	94,1	98,1	82,7	62,2	48,3	55,2	71,9	31,6
Поліська область										
Білоруси	85,6	63,4	65,3	89,4	45,3	42,1	19,1	20,4	41,2	5,0
Українці	93,2	80,4	82,0	94,7	58,3	59,1	26,3	28,4	50,4	8,2

Високим був і рівень освіти українців. З таблиці 3 видно [складена за: 8, арк. 18-20], що у 1939 р. на 1000 білорусів з вищою освітою було 55,8 чоловік, з середньою освітою – 2,8 чоловік, а українців відповідно – 177,4 і 11,4. За показником середньої освіти вони були на другому місці, а по вищій освіті – на третьому. Абсолютна більшість і білорусів, і українців з вищою і середньою освітою були у віці до 29 років. Таку освіту вони отримали за радянських часів. Радянська національна політика надавала рівні можливості усім.

Для порівняння слід вказати на те, що у Чернігівській області, однієї з численно представленої українцями, їх рівень грамотності за вказані вище віки був приблизно на 5 – 15 пунктів нижчий, ніж у тих, що мешкали у БРСР. На 1000 українців Чернігівської області з середньою освітою було 61,3 чоловік, а з вищою – 3,2 [9, арк. 8-9]. Це пояснюється тим, що українці Чернігівської області були менш урбанізовані. За даними перепису 1939 р. тільки 13,7% українців області мешкало в міських поселеннях [9, арк. 6].

Таблиця 3. Рівень освіти на 1000 основних груп населення Білорусі в 1939 р.

Освіта	Міське населення			Сільське населення			Усе населення		
	Чол.	Жін.	Разом	Чол.	Жін.	Разом	Чол.	Жін.	Разом
Білоруси									
Середня	195,7	169,2	181,8	39,3	29,1	30,2	66,1	46,8	55,8
Вища	13,7	5,5	9,4	1,4	0,3	0,8	3,5	1,2	2,3
Євреї									
Середня	173,1	206,8	191,3	155,6	142,6	149,3	170,7	199,7	186,2
Вища	22,7	18,0	20,2	23,1	10,1	16,8	22,8	17,1	19,8

Росіяни									
Середня	239,5	187,3	216,0	245,7	55,9	195,0	243,0	138,3	205,5
Вища	24,4	12,5	19,0	13,3	2,9	10,5	18,0	8,9	14,7
Українці									
Середня	225,1	163,3	210,6	195,7	53,0	152,6	210,9	109,6	177,4
Вища	22,1	9,4	18,1	8,5	1,9	6,5	14,2	5,8	11,4
Поляки									
Середня	232,1	187,0	204,0	49,7	34,3	40,8	101,2	83,9	91,0
Вища	14,8	6,9	9,9	2,1	1,0	1,5	5,7	2,9	4,0

У передмові до десятого тому Всесоюзного перепису 1926 р. з відомостями по БРСР вказано, що грамотність євреїв, поляків і українців врахована як на їх рідній мові, так і на мовах білоруській і російській. За даними цього перепису, серед українців городян 34,3% чоловіків назвали рідною мову своєї національності, грамотних було 90,4, у тому числі на мові своєї національності – 32,8, а серед жінок відповідно – 24,8, 74,2 і 22,4%. У сільських місцевостях українців чоловіків з рідною українською мовою було 48,9%, грамотних, – 53,5, своїй мові – 16,7, а жінок відповідно – 49,5, 19,1 і 14,6% [2, с. 10, 12].

У 1939 р. з усіх українців, що мешкали у Білорусі, рідною мовою своєї національності назвали 65,9%, російською мовою – 24,8 і білоруською – 9,6%. Ще помітніше виявилася різниця у показнику «національність і рідна мова» у міських і сільських жителів та за гендерною ознакою. Приблизно половина (52,9%) українців, що мешкали у містах, назвали українську мову рідною, 39,7 – рідною назвали російську і 7,4% – білоруську мову. Чоловіків-українців з рідною мовою своєї національності було 69,9%, з російською – 23,0 і білоруською – 7,1%. У жінок-українок відповідно – 56,9%, 28,4 і 14,7% [8, арк. 16]. Різниця у гендерних показниках пояснюється тим, що чоловіків-українців було у два рази більше, ніж українок.

Високий рівень грамотності й освіти сприяв соціальній мобільності українців.

Чоловіки, нерозподілені у галузях народного господарства, були військовослужбовцями. Серед жінок, виділених у цю категорію населення, абсолютну більшість становили дружини офіцерського складу і деяка частина військовослужбовців.

Як і титульні етноси білоруських міст, українські чоловіки були зайняті у галузях матеріального виробництва у Гомельській області (багато їх брало участь у будівництві і продовжило роботу на заводі Гомсільмаш і склозаводі під Гомелем), на транспорті. Більша частина українців, зайнятих у будівництві, була у Могильовській області, що пов'язано з інтенсивною забудовою м. Могильова, куди до 1939 р. планувалося перенести столицю БРСР.

З таблиці 4 [складена за: 8, арк. 6; 16, арк.1 – 242]. видно, що у розвиненіших у промисловому відношенні Вітебській, Гомельській, Мінській і Могильовській областях жінки-українки із загального числа працездатних осіб своєї національності, що мешкали у сільській місцевості, мали більш високу долю зайнятих у промисловості і будівництві, а також у невиробничих галузях, особливо в освіті, охороні здоров'я і торгівлі, чим білоруські і російські жінки, абсолютна більшість яких працювали у сільському господарстві. В економічно слабозвиненій Поліській області, де українських жінок мешкало приблизно половина від усіх українок Білорусі (були корінними жителями особливо у районах Комарицький і Наровлянський), вони, як білоруські і російські жінки, працювали в аграрному секторі.

Таблиця. 4 – Українці у галузях народного господарства Білорусі у 1939 р. (абс. и %)

Місто, село	стать	Лісове господарство	Сільське господарство	Промисловість	Будівництво	Транспорт і зв'язок	Торгівля і громадське харчування	Житлокомунгосп	Державні установи	Охорона здоров'я	Освіта, наука, мистецтво, друк	Не розподілено по галузях народного господарства	Разом
Вітебська													
Місто	ч	0,31	2,18	11,42	8,86	6,22	3,39	1,04	4,38	0,60	2,49	57,05	100
	ж	0,13	4,38	36,73	3,87	7,22	12,63	2,06	6,19	14,05	9,54	3,22	100
Село	ч	1,02	11,08	3,55	6,71	1,62	0,47	0,17	0,92	0,25	0,73	73,50	100
	ж	0,27	45,53	15,18	8,13	2,17	6,50	0,54	1,90	8,13	9,21	2,44	100
Гомельська													
Місто	ч	0,79	3,54	29,17	7,91	18,12	4,64	1,37	4,73	1,34	2,41	25,98	100
	ж	0,06	5,05	47,00	1,41	7,56	8,37	2,86	1,67	9,70	6,50	9,82	100
Село	ч	1,30	18,12	9,83	8,07	3,36	0,69	0,05	0,62	0,40	1,22	56,33	100
	ж	0,43	53,15	19,48	8,17	3,37	5,09	0,93	0,86	3,08	3,37	2,08	100
Могильовська													
Місто	ч	1,53	3,43	17,78	14,43	8,53	2,95	0,90	4,64	0,75	2,05	43,00	100
	ж	0,56	5,62	37,59	6,67	5,74	12,22	3,89	3,58	11,85	7,90	4,38	100
Село	ч	2,82	13,56	5,95	4,25	2,15	0,48	0,12	0,59	0,13	0,68	69,25	100
	ж	1,86	53,06	16,19	8,21	2,84	3,39	1,42	0,66	3,39	6,89	2,08	100
Поліська													
Місто	ч	2,53	5,16	13,88	5,72	10,23	4,78	1,13	8,35	1,31	1,97	44,93	100
	ж	0,70	7,04	25,35	1,06	8,45	10,56	4,93	5,28	15,85	13,73	7,04	100
Село	ч	4,61	41,39	5,08	4,87	2,05	1,40	0,17	1,18	0,18	1,67	37,41	100
	ж	0,79	89,57	2,10	0,64	0,84	1,41	0,15	0,39	0,69	1,80	1,63	100
БРСП													
Місто і село	ч	1,78	13,72	10,81	7,66	5,33	1,97	0,54	2,73	0,52	1,64	53,19	100
	ж	0,53	38,24	24,13	4,10	4,25	6,93	1,99	2,20	6,75	6,22	4,68	100

Навіть такий короткий аналіз виявлених документальних матеріалів дозволяє стверджувати, що соціокультурний вигляд українців, що мешкали у Білорусі у кінці 1930-х років, відрізнявся від соціокультурного вигляду титульного етносу в якісний бік. Це пов'язано з високою мірою урбанізованості, високим рівнем грамотності й освіти українців, що мешкали за межами своїх етнічних територій, які сприяли більш високій їх соціальній, культурній і політичній мобільності. У білоруських областях у кінці 1930-х років вони були на четвертому місці за чисельністю серед усього населення. Українці вносили свій вклад у розвиток економіки і культури Білорусі, обороноздатності СРСР.

1. Вдовенко С.М. Україна – Білорусь: взаємовідносини на перехрестях перемін. Чернівці, 2010. – 448 с.

2. Всесоюзная перепись населения 1926 года. – Т. X. – М.: ЦСУ СССР, 1928. – 289 с.

3. Всесоюзная перепись населения 1926 года. – Т. XXVII. – М.: ЦСУ СССР, 1928. – 158 с.

4. Всесоюзная перепись населения 1937 года: Общие итоги. Сб. док. и мат. – М.: РОССПЭН, 2007. – 320 с.

5. Кабузан В.М. Украинцы в мире: динамика численности и расселения. 20-е годы XVIII века – 1989 год: формирование этнических и политических границ украинского этноса / В.М. Кабузан; Ин-т рос. Истории РАН. – М.: Наука, 2006. – 658 с.

6. Курьолович Г.М. Украинцы на Беларусі // Нацыянальна-дэмаграфічныя працэсы на Беларусі. Зб. навук. прац./ Беларус. дзярж. пед. ун-т; пад рэд. А.А. Кавалені [і інш.]. – Мінск, 1998. – С.22-30

7. Накануне: Западный особый военный округ (конец 1939 г. – 1941 г.): док. и материалы / сост.: В.И. Адомушко [и др.]. – Минск: НАРБ, 2007. – 622 с.

8. Российский государственный архив экономики (далее – РГАЭ), – ф. 1562, оп. 336, д. 257.

9. РГАЭ, ф. 1562, оп. 336, д. 373.

10. РГАЭ, ф. 1562, оп. 336, д. 375.

11. РГАЭ, ф. 1562, оп. 336, д. 376.

12. РГАЭ, ф. 1562, оп. 336, д. 377.

13. РГАЭ, ф. 1562, оп. 336, д. 379.

14. РГАЭ, ф. 1562, оп. 336, д. 380.

15. РГАЭ, ф. 1562, оп. 336, д. 429.

16. РГАЭ, ф. 1562, оп. 336, д. 913.

В научной статье на основе оригинальных архивных материалов, которые вводятся в научный оборот впервые, сделана попытка установить динамику численности, определить социальный и культурный состав украинцев, проживавших в Беларуси и областях, с учетом гендерного признака. Установлено, что социокультурный облик украинцев был выше, чем у титульного этноса – белорусов.

Ключевые слова: Беларусь, украинцы, урбанизированность, социокультурный облик, население.

In the scientific article on the basis of original archival materials which are introduced into scientific circulation for the first time, attempt to establish dynamics of number, to define social and cultural composition of the Ukrainians living in Belarus and areas taking into account a gender sign, is made. It is established that the sociocultural image of Ukrainians was higher, than at the title ethnos – Belarusians.

Keywords: Belarus, Ukrainians, urbanization, sociocultural image, population.

